

Jan Bala c: d/

Josef N o ž i č k a, Nedáme se! Působení mladého hlasatele
v letech 1937-1938 a jeho role při obraně
republiky

Příznivci "klukovské" literatury - je jich i staršího věku hodně - mají sice jisté povědomí o sporech týkajících se "foglarovského" dědictví, přičítají je však hlavně materiálním zájmům. Střety jsou ale hlubší povahy, týkají se díla stále ještě vydávaného Jaroslava Foglara a nepřímo i literárního žánru, který Foglar spoluvytvářel a reprezentuje. Netušil jsem, jak jsou tyto nesváry rozsáhlé, co vše zahrnují, jakými způsoby jsou vedené. Výtečně o nich informuje, rozebírá je a posuzuje úvodní část diplomové práce Josefa Nožičky Nedáme se! Působení mladého hlasatele v letech 1937-1938 a jeho role při obraně republiky. Stála by za samostatnou publikaci ve vhodném kulturním časopise.

Hlavním tématem Nožičkovy diplomové práce je "mencákovská éra" mladého hlasatele, jeho obsah, profil, zaměření v letech 1937-1938, kdy se tento časopis "pro mladé" pozoruhodným způsobem zapojoval do publicistiky připravující obranu ohroženého československého státu. Dosavadní česká historická literatura o závěru 30.let nebrala tento časopis v úvahu, vlastně netušila, co také obsáhne. J.Nožička jej pro ni "objevil", ne snad z úplného zapomenutí, ale odborným přístupem k němu, jeho analýzou, která vřazuje časopis do jeho času, tedy citlivou znalostí historického kontextu. Připomínám to i proto, že existují vysokoškolské práce z této tématiky, postrádají však právě ono nezbytné "vědomí souvislostí", což vede místy k soudům ahistorickým a s problematikou nesrozumitelným.

O dosavadní literaturu se neohl J.Nožička opírat jen může, spíše v drobnostech, s její většinou je v polemice, která je někde až

rozčilená, ale nikdy urážlivá. Jejími autory jsou většinou amatérští badatelé vyznačující se nezřídka "koníčkovským" zápletem, jimž ale uniká dobový rámec a schopnost kritického posuzování dokumentace. Diplomová práce J.Nožičky je sice také z rodu "koníčkovských", založena je ale na odborném přístupu a vede k odborné interpretaci.

Nezbytným předpokladem a podkladem byla obsáhlá dokumentace; J.Nožička ji shromáždil s pílí a promyšleností, které přinesly výsledek užitečný nejen pro tento diplomový text. Může inspirovat a usměrňovat i případné další badatele. Hodně autor pověděl o Břetislavu Mencákovi, upřesnil přitom i historii Trnu, do níž někteří bývalí spolutvůrci vnesli zmatky /spíše umělé, než způsobené paměti/. Za zhodnocení by stál sám fakt, že levicový /komunistický/ Mencák se stal odpovědným redaktorem Mladého hlasatele. Svědčí to mj. o "politice" ředitele Melantrichu Šaldy, která se projevovala i v jiných vydavatelských činnostech.

Mencák jistě ovlivňoval obsah Mladého hlasatele a jeho autorský okruh. J.Nožička obsah časopisu podrobně zaznamenal; šíře této části diplomové práce se stupňuje s dramatičností událostí, které prožívalo Československo v roce 1938. Mladý čtenář měl vědět o současných hlavních dějích, mohly formovat i jeho život - a také na něj citelně zapůsobily. Až překvapuje, jak cílevědomě vedl Mladý hlasatel mládež k obraně republiky, k vlasteneckým postojům. /Překvapuje také proto, že dnešní mládež a mladá inteligence by takový časopis zřejmě nepřijaly a nečetly./ Mladý hlasatel v tom nebyl mezi dětskými časopisy sám, ale asi ojedinělým byl obsahem - byť na první pohled stručným - zpravodajství o politickém vývoji. Složitá, vyostřující se současnost pronikala v Mladém hlasateli i do beletrie a veršů.

Dlouhé úryvky z časopisu mají v diplomové práci svou funkci a smysl: čtenář si udělá, důkladný, konkretizovaný obraz o podobě

hlavních čísel Mladého hlasatele zvláště v roce 1938, k nimž se jinak už obtížně dostane. Úryvky jsou spojeny se specifickou analýzou, jíž odpovídá i struktura práce dělená i do velmi krátkých textů. Osobitá je grafika diplomové práce, je působivá, k tématice se hodí. Práci ozvláštňuje - ostatně sama tematika je "zvláštní", J.Nožička však dokázal, že je nejen jako historická látka uchopitelná a zpracovatelná, ale může historické poznání zajímavě rozšiřovat a ilustrovat. Z připomínek uvádím jen nerozlišení pramenů a literatury v seznamu, ~~a myl u Klofáče, nebyl mužem 28. října.~~

Diplomovou práci Josefa Nožičky Nedáme se! Působení Mladého hlasatele v letech 1937-1938 a jeho role při obraně republiky plně doporučuji k obhajobě. Bylo mi potěšením se s ní seznámit.

Hodnocení: *Vyborně*

